

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICESCĂ, ȘCOLARĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

ABONAMENTUL:

Pe un an ----- 20 coroane.
Pe jumătate de an ----- 10 coroane.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ:
DUMINECA.

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Arad, Strada Deak Ferenc Nrul 35.
Telefon pentru oraș și comitat Nr. 208.

Să muncim!

Voința de a trăi e înăscută în toate vietățile pământului. Aceasta voință s'a dezvoltat și crescut mai mult în om, deoarece în el este infiltrată pofta după un trai mai bun. Ajutat de pofta de a trăi bine și în condiții mai avantajoase ca celelalte vietuitoare, pe om îl vedem muncind din greu, pentru a-și putea acoperi lipsele și trebuințele cu bunurile pe cari i-le dă natura. Unele bunuri le găsim gata și le putem folosi așa cum le primim dela natură. Așa sunt: apa, aerul, felurite fructe și alte multe lucruri.

Fiind însă omul cel mai înțelept între toate vietuitoarele pământene, nu s'a îndestulit și nu se îndestulește cu multe bunuri așa cum le află în natură, ci el le prelucra și le dă cu totul altă formă. Astfel sunt: mâncările, beuturile, vesmintele, mobilele și alte instrumente pe cari le întrebuițăm în viața de toate zilele. Toate acestea le-a putut face omul numai și numai prin muncă. Munca este punerea în acțiune a forțelor fizice și intelectuale în scopul ajungerii vre-unui rezultat pentru acoperirea de trebuințe. Munca condiționează viața și progresul omenesc. Numai cu ajutorul muncii putem eși din multele suferințe și nevoi în cari suntem aruncați de trebuințele cele multe. Toată bogăția, toată învățătura și tot traiul bun îl putem câștiga numai prin muncă. „Omul munci-

tor de pâine nu duce dor” zice Anton Pan. Omul harnic totdeauna are praznic. Afară de cele trebuincioase pentru a trăi după o zi pe alta, prin muncă își crează omul și o soartă mai înbucurătoare și mai mulțumitoare, care-l va scuti de-a mai trudi la vremurile bătrâneții, când puterile îi vor slăbi. Omul leneș însă va tângi în mizerie și va trebui să piară. „Omul care va trăi cu speranța va muri de foame” zice americanul Benjamin Franklin. Prin muncă să agerește sufletul, mintea să luminează, încât îl pune pe om în stare de-a cerceta toate formele naturii. Prin muncă s'a făcut mulțimea de cercetări și descoperiri științifice, cari au avut la urmăre în bunăstarea stărei economice și culturale la toată omenimea. În felul acesta s'a descoperit mașina cu aburi, drumul de fer, vapoarele, cari ne duc în țările de peste mări. De aici aducem materii brute pe cari le pretucram, apoi le retrimitem îndărăt, unde le vindem cu prețuri foarte scumpe. Muncind dă omul tot de lucruri nouă: telefonul, telegraful, lumina electrică și altele. Toate acestea au fost aflate de cele mai muncitoare popoare. De Englezi cari cu nr. lor de 40 milioane, cu ajutorul muncii au ajuns stăpânitori peste 300 milioane de suflete, Francezii la a căror știință s'a adaptat lumea întreagă, și a caror idei de libertate au scos multe neamuri din lanțurile iobăgiei, Nemții și Americanii cu tehnica lor vestita etc.

Omul leneș însă își pierde puterea de a mai lucra, chiar de ar și voi să muncească; nu va fi în poziție să guste nici o plăcere, nu va avea nici un deliciu, ci va fi cuprins de indispoziție și urât. Va purta cu greu sarcina vieții și nu va fi mulțumit nici el cu sine, nici alții cu el și în toate privințele va rămânea cu mult îndărătul celor ce prin muncă vor înainta în mod repentin pe calea progresului. El va fi nesănătos și-l vor sta în jur cortelul unor boli periculoase. Să arătăm un exemplu. În Anglia trăiau doi lorzi cari erau așa de leneși încât nu făceau nici un fel de mișcare. Și ce credeți au fost fericiți acești lorzi? n'au fost fericiți. În lenevirea lor s'au îmbolnăvit greu. Unul și-a mântuit viața că medicul i-a tăiat un picior, pe celalalt l'a capacitat medicul ca pe un an să abdică de tot venitul ce-l avea și ca să-și câștige pâinea prin muncă s'a angajat în anul acela în serviciul poștei. La anul lordul s'a întors la moșia sa mulțumit și sănătos zicând că cea mai mare fericire o află omul prin muncă.

Omul lucrător gustă viața îndoit pentru-că el mai bine cunoaște dulceața odihnei. Cel-ce lucră află plăcerea fără s'o caute, leneșul o caută dar n'o găsește. Muncind, omul ajunge la experiențe frumoase, deci cu drept cuvânt să zice că omul expert este aproape analog cu omul învățat. Intocmai precum un individ numai

De vorbă cu preoții și învățătorii.*

(Amintiri din Arad. Impresii. Dr. Moga și Dr. Vicaș.)

Mulți dintre prietenii și cetitorii mei vor fi cugetat, că mâna care se îndeletnicea cu scrisul, a încetat să mai scrie.

De multă vreme n'am scris, fiind-că sufereste eram prea angajat în alte direcții.

Acum, aflându-mă la mama acasă, retras în apropierea morminților, petrec săptămâna patimilor în reverii pioase și aștept și eu, ca tot creștinul adevărat, marea și sfânta zi a învierii.

Din amintirile mele Vă dau și voauă un mănunchiu ales, pentru-că în sufletul meu port mereu icoana frumoasă de apostol a preotului și dascălului român.

După-ce-am sosit în Arad cu gândul să-mi văz pe cei bolnavi ai mei, am luat hotărârea să stau în mijlocul răspânditorilor de lumină, profesorii dela teologie și pedagogie.

Mi-s'a oferit suplinirea catedrei de Istorie, pe câteva zile, și am avut prilejul fericit să descopăr cea mai prețioasă comoară din Arad: sufletul profesorilor de data aceasta, pe câteva zile, colegii mei iubiți.

Discuțiile dintre ore, ce se urma între dâșii pe teme științifice și sociale, pe teme de orga-

*) S'a scris în timpul pribegiei părintelui protoieru. Publicare a întârziat în urma împrejurărilor și a lipsei de spațiu.

nizare viitoare, mi-au deschis, mângăioasă, oaza fericirii, în mijlocul ochilor vicleni și răutăcioși ai străinilor gălăgioși de pe stradele Aradului.

Conduși de ideea binelui, care ar trebui să stăpânească societatea omenească, lipsiți cu desăvârșire de fumuri și de aluriile de măriri deșarte, profesorii noștri sunt o grupare de intelectuali selecți și idealști, adevărați apostoli ai culturii, neamului nostru.

Și, Doamne, câtă modestie în ținută, câtă demnitate în vorbă și câtă lumină în sufletele lor!

Cu avânt tineresc și cu o dulce naivitate, oamenii acestia cred, că omenimea și mai ales poporul nostru este atât de bun și de nobil, încât pentru facerile de bine și pentru înălțarea culturală, totdeauna la iel *mulțămila* se întâlnește cu *binefacerea*.

De sigur iei uită principiul pedagogic, care propagă, din experiența tristă, alte convingeri, întemeiate pe alte adevăruri contrare.

Idealștii însă poartă inima și sufletul printre îngeri în cer, și numai cu trupul sunt pe pământ; iei propovăduiesc cele cerești și nesocotesc cele pământenești.

Agitațiile dela ordinea zilei pe dâșii îi lasă cu totul indiferenți. Constanți și consecvenți în tăria dreptății divine, cred, că nu se putea să învieze Mântuitorul din mormânt fără săptămână patimilor, fără cununa de spini și fără răstignirea și moartea sa pe lemnul crucii.

De câteva zile tinerimea studiosă a plecat pe sărbători la vetrele părințești, unii, mai depărtați, au stat la carte, în tovărășie unui dascăl și prieten al lor; alții, s'au abătut pe sfintele sărbători pe la câte-un prieten, la sate.

În Arad lumea ie veche și nouă. Cea veche fără nici o notă specială, cea nouă palpită de viață și tinerete: Sunt frații noștri din sânul nobilei surori mai mari: Franța! Îi admirăm și tăcem cu gândul duși la visul neîmplinit al străbunilor noștri mari.

Întâmplarea a voit, ca în șirurile fraților mei de „un neam și-o lege” să afla un progres vrednic de remarcat. Pe doua case din diferite puncte ale orașului am cetit numele românesc alor doi medici, asistenți la clinici: Dr. Cornelia Moga și Dr. Alesandru Vicaș, stabiliți acum în Arad.

Societatea noastră arădană prin aceste bune și vrednice achizițiuni a sporit renumele și a dovedit, că în sânul poporului românesc se află aptitudinile cele mai înalte și că suntem un element, care se asimilează repede cu toate condițiunile progresului uman.

D-ra Dr. Moga are specialitatea boalelor interne, iar Dr. Vicaș, îi specialist în boale de ochi, urechi, nas și laringine.

Primirea ce li-se face pacienților la acești binefăcători ai bolnavilor, tratamentul serios și

prin muncă continuă poate ajunge la bogății materiale, tot astfel și cel învățat trebuie să muncească spiritualicește. — Așa dară munca este baza tuturor științelor, este izvorul invențiilor și tuturor bogățiilor materiale.

În statele civilizate munca este cu mult mai dezvoltată ca în cele rămase îndărăt.

Este constatat că oamenii muncitori sunt conduși în toate acțiunile lor de o moralitate mai avansată, ca leneșii. Muncitorul este recunoscător acelei puteri divine care se numește D-zeu, pentru-că l'a înzestrat cu forțe bune și sănătoase. Din contră leneșului i se întunecă conștiința despre Dumnezeu și despre tot ce este bun și frumos și la urmă merge pe căi opuse bunei cuviințe. — Principiul acesta să poate aplica și la popoare. Poporul turcesc care nici când nu s'a încălzit la razele credinței creștine, ignorând această religie, a trăit din jaf și din împilarea altor popoare, — n'a muncit și în consecvență n'a înaintat nici în știință nici în bogăție este poporul cel mai prăpădit din Europa.

Simeon Stana, preot.

Redeschiderea seminarului

dela institutul ped.-teol. ort. român din Arad.

Deodată cu începerea anului școlar 1919/20 se redeschide și internat pentru elevii institutului ped.-teologic.

Taxa de întreținere la an face 3000 cor., cu rezerva de a urca sau scădea taxa după împrejurări. Se va plăti în trei rate egale anticipative, ș. a. la 1-ma Octombrie, 1-ma Ianuarie și 1-ma Aprilie.

Afară de aceasta fiecare elev va avea să deie în natură următoarele: 1 maje metrică făină de fiert, 1 maje metrică cartofi de prima calitate, 10 kgr. linte ori mazăre, 10 kgr. unsoare de porc curată

vrednic de laudă, le-a câștigat deja o reputație bine stabilită.

Când fac această constatare, mă cuget la iubii mei prieteni, preoți și dascăli, cărora le doresc cel mai mare bine posibil în lume, să-și facă cale, în propriul lor interes și să îndemne cu drag și poporul să nu-și deie banul în caz de boală străinilor, ci banul românesc să meargă în mâinile conștientoase ale fraților de-un sânge, cari sunt ca puteri medicale, alături de Dr. Demian, un alt român bun și cunoscut vechiu al românilor din Arad și jur.

**

În jurul meu, la a treia casă, un băet de țaran bate toaca, încet, lin, duios parcă așteaptă o zi cu soare, o zi caldă de primăvara pe Dumineca Paștilor.

Mă uit pe fereastră, îl văd și-l strig pe nume; iel în loc de răspuns bate toaca tot mai lin, mai dulce și dela o vreme tace și intră în casă. Mă duc săl văd și-mi spune, că a învățat să bată toaca dela un frate al său, mort în câmpul de război și că, unoori, i-se face, că n'a murit și-l ascultă cu plăcere din pragul casei. O lacrimă îmi umezește fața și plecai la biserică.

La mine acasă, departe, în codrii Bihorului, sunt două ființe în jale, nu le-am văzut de șase săptămâni și cât de aproape sunt iele sufletului meu, și cât de negre sunt acolo, Paștile lor.

O soție și o fetiță, mântuitoarele vieții mele, stau pază sărăciei ce-a mai rămas după nenorocirea din primele zile ale luni Mărțișor.

Le zic și lor și tuturor celor ce cred, dârzi și cu sufletul întărit prin suferințe, în puterea morții, care a dat Mântuitorului lumi învierea, le zic: Hristos a înviat!

Al. Munteanu al lui Vasile,
protopop ort. român.

și 10 kgr. sapun de casă. Acestea le va pune la dizpoziția direcțiunii seminariale fiecare elev atunci, când va fi provocat din partea direcțiunii.

Fiecare elev va aduce: 1 saltea, 2 perini, 4 fețe de perini, 2 cearceafuri, 1 plapomă, 2 cearceafuri de plapomă, 1 cuvertură (acoperitoare) de pe pat, 4 ștergare, 3 serviete, 6 cămeși, 6 ismane, 6 perechi de ciorapi, 12 batiste, peptene, perie de car, de dinți, de haine și de ghetete, cuțit, lingură, furculiță, 1 ceașcă pentru cafea și 1 linguriță, 1 pahar pentru apă, 2 farfurii. Albiturile se poarte monogramul elevului cusut cu fir. Toate acestea se vor trece în două inventare, din cari unul se va păstra la institut, celalalt la elev.

Elevii primesc întreagă proviziune, ș. a.: hrană, luminat, încălzit, spălat.

Elevii ambelor despărțăminte sunt obligați a locui în internat. Locuința în oraș este admisă numai în cazuri de concesiune specială din partea Consistorului, de unde are să se ceară motivarea acestor concesiuni pe calea direcțiunii.

Cu începerea anului școlar 1919/20 didactul pentru elevii ambelor despărțăminte este 200 cor., atât pentru elevii ordinari, cât și pentru privațiști, care se plătește în 2 rate egale, ș. a. la 1-ma Octombrie și la 1-ma Februarie.

Consistorul gr. ort. român
diecezan din Arad.

— 0 —

3-3

Sistemul de examene în preparandia (școala normală) română din Arad.

De: *Dr. T. Botiș,*

(Urmare.)

Înoindu-se colegiul profesoral cu începerea anului 1876 cu elemente tinere se și inaugură o procedură mai riguroasă și scrupuloasă în clasificarea elevilor, cu scopul de a curăți institutul de ținari destrăbălați și fără vocațiune. Primesc însă din partea Consistorului eparhial îndrumarea că „în de judecarea calificațiunii elevilor institutului în clasele I și II, trebuie să-le iee în considerațiune nu numai progresul ce-l fac, ci și necesitatea ce-o simte dieceza de învățători și preoți. Cu atare manieră onoratul corp profesoral va reuși ca cei slabi să fie constrânși a repeți, dar nu a părăsi institutul.” Sub decursul repetirii se pot îndrepta foarte. Apoi în clasa ultimă, la abiturienți, va fi la loc să se întrebuinteze toată rigoarea.”¹⁾

Procedeul examenelor de cvalificațiune, ce se inaugură la intrarea în viață a autonomiei noastre bisericești, rămâne neschimbat până la anul 1894. O singură reformă se făcu în cursul acestor ani. Examenul scripturistic și verbal se întregeste — la recercarea inspectorului regesc de școale²⁾ — în anul școlar 1890/91 și prin un examen practic. Elevii dau probă despre pregătirea lor practică prin elaborarea și predarea unei lecțiuni practice elevilor școalei elementare în fața comisiei de examinare.³⁾ Conflictul, ce-l provocă inspectorul regesc de școale la examenele de cvalificațiune din anul 1893, precum și pretensiunile ce-le ridică ministrul ungar al cultelor și al instrucțiunii publice cu scopul de a lărgi cercul de competență a inspectorului regesc atât la partea scripturistică, cât și verbală a examenelor de cvalificațiune și a-se liberă diplomele de învățator și în limba maghiară, determină sinodul eparhial din anul 1894 a lua

¹⁾ În anul școlar 1316/7 10 elevi părăsiră institutul. — ²⁾ Ordinul consistorial din 27 Ianuarie 1877, Nr. 2703/4 șc. — ³⁾ Actul inspectorului regesc din Arad din 25 August 1890, Nr. 416. — ⁴⁾ Act. consist. din 6 Oct 1890 Nr. 3667. — ⁵⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 92—1894. — ⁶⁾ Publicat prin ordinul consist. din 10 Ianuarie 1895 Nr. 7379—1894. — ⁷⁾ Prin ordinul ministrului de culte ungar din 15 Sept. 1882, Nr. 28.579. — ⁸⁾ Concluzul sinodului eparhial Nr. 81—1893. — ⁹⁾ Act. institutului Nr. 244—1893/4. Act. consist. din 5/17 Febr. 1894, Nr. 374.

poziție față de aceste tendințe vătămătoare autonomiei noastre bisericești. Îndrumă consistorul eparhial, ca ținându-se strict de dispozițiunile legii să regulească procedura examenelor de cvalificațiune prin un regulament.⁴⁾ Consistorul eparhial satisface însărcinării. Elaborează regulamentul necesar⁵⁾ și la examenele de cvalificațiune din anul 1894/5 îl și pune în aplicare.

După acest început urmară în cursul anilor și alte schimbări.

În institutele de stat cursul învățământului preparandial se ridică — la anul 1882 — dela 3 la 4 ani.⁷⁾ În anul al IV-lea elevii să-și însușească sub conducerea profesorilor o pregătire practică mai intențivă. Dându-se deci posibilitatea, ca candidații de învățători să-și câștige cultura formală învățătorească în cursul anilor de școală, prin ordin ministerial se modifică dispoziția legii referitoare la anul de praxă. Candidații sunt admiși și îndrumați la examen de cvalificațiune imediat după absolvirea cursurilor preparandiale, la sfârșitul anului al IV-lea de studiu. În institutul nostru, care avea numai 3 cursuri, nu se putu introduce imediat aceasta reformă. Dorinți de a urmă practica dela stat se manifestă însă în curind. În anul 1893 mai mulți elevi înaintează o rugare la sinodul eparhial și cer, ca examenele de cvalificațiune să le facă, cu abandonarea anului de praxă, imediat după absolvirea cursurilor preparandiale.⁸⁾

Sinodul aviză chestia la competența Consistorului, ear acesta cere părerea corpului profesoral. Conferința profesorală e de părerea, că fiind materialul de învățământ prescris pentru preparandii împărțit numai pe trei cursuri și înmulțindu-se în timpul din urmă acest material în mod considerabil și prin exercițiile practice din școala de aplicație, până când nu se va deschide și cursul al IV-lea, ca astfel elevii se poată fi pregătiți temeinic atât în mod teoretic, cât și practic, se nu se admită imediat după absolvirea cursurilor la cvalificație.⁹⁾

(Va urma.)

Extras din ordonanța Nr. 21 și 25.

Comandamentul Trupelor din Transilvania ordonează, că

1. Vor fi considerați ca vinovați toți aceia, cari fără rea credință, prin localuri publice, în gări, trenuri, în restaurațiuni, pe străzi, vor vorbi sau vor discuta în orice chip știri, fie adevărate, fie închipuite sau își vor da păreri despre operațiunile de război sau despre situația și mișcarea trupelor, precum și cei ce vor critica poruncile date de autoritățile militare, sau orice alte măsuri cu privire la armata română.

2. Cei ce se vor face vinovați de una dintre poruncile de mai sus, se vor pedepsi de judecatori militari cu închisoare până la un an și amendă până la 2 mii lei.

Când însă faptele de mai sus, se vor săvârși cu gând de spionaj sau trădare, pedepsele vor fi cu mult mai aspre, după legile de război.

Comunicat.

Admiterea ofițerilor de naționalitate șvabească în armata română.

Ca urmare la decizia ministerială Nr. 165 din 11 Aprilie 1919, publicată în Gazeta Oficială Nr. 27 din 3 Maiu 1919, să face cunoscut, că ofițerii de naționalitate șvabească, originari din teritoriile alipite, deveniți cetățeni români pot fi admiși în armată română după îndeplinirea formalităților menționate în sus numita decizie.

Ofițerii șvabi pentru a fi primiți în armata română sunt deobligați a-și înainta cererile către ministerul de războiu, București, prin comandamentul diviziei a 19-a, unde se vor presenta petenții personal cu cererile (și anume în Timișoara, Piața Prințului Eugen Nr. 1 la Bir. III.)

La rugare se anexează următoarele documente:

1. Act de naționalitate.
2. Declarație de supunere.
3. Decretul de avansare la gradul etc.
4. Lista personală.

Modelul rugării:

România xx) la 1919
Ofițer inferior x) Căpitan.....

Cătră
Ministeriul de Război
(Secția personalului)

București.

Subsemnatul căpitan
din fosta armată Austro-Ungară, de origine
dorind a intra în armată română, cu onoare vă rog, să binevoiți a aproba trecerea mea în cadrele ale armatei române, asigurându-vă, că mă voi conforma întocmai legilor și regulamentelor interne.

Totodată am onoare a alătura și actele următoare:

1. Actul de naționalitate.
2. Declarație de renunțare la supunerea străină.
3. Date precise asupra poziției ca ofițer (Lista personală.)
4. Decretul de avansare la gradul etc.

Căpitan.....

x) dela Major în sus, Ofițeri superiori.
xx) Localitatea.

Mod. Declarației de supunere.

Declarație.

Subsemnatul căpitan
din fosta armată Austro-Ungară declar prin aceasta, că renunț la ori ce supunere străină.

..... la 1919.

Căpitan.....

Formulare din Lista personală se poate căpăta la cercurile de recrutare aparținătoare Div. 19-a și anume în Timișoara, Arad, Lugoj și Caransebeș.

Cmdtul Div. 19a General de brigadă:
Domășnianu.

INFORMAȚIUNI.

Dignitar nou. Părintele protoiereu *Nicolae Ivan*, președinte al Consistorului ort. român din Cluj, a primit — Sâmbătă în 7/20 Septembrie — din mâinile P. S. Sale părintelui nostru episcop *Ioan*, chipul cel mic al tagmei monahiale, ear Duminecă, în 8/21 Sept., hirotiesirea într-o protosincel. Noului dignitar al bisericii noastre îi urăm mulți ani.

Profesori noi. Venerabilul Consistor eparhial din Arad în ședința sa din 6/19 Septembrie a. c. a instituit de profesori la școala noastră normală (preparandie) diecezană pe d-nii: *Teodor Mariș*, la catedra pentru științele pedagogice, *Emilian Vlad*, la catedra de istorie, geografie și constituție, *Adam Dragoș*, la catedra de matematică și fizică, iar dl profesor *Alexandru Mihuța* a fost transferat dela catedra de religie din Timișoara la una din catedrele vacante dela preparandia noastră.

Biserica sfintei Sofii, din Constantinopol, monumentală zidire a împăratului Iustinian, va ajunge earăși în mâna creștinilor. O societate creștină engleză a luat inițiativa, ca acest vechiu monument și podoabă a bisericii orientale să fie renovată în stilul original și predată creștinilor.

Valoare coroanei scade. Pe piața liberă valoarea coroanei scade pe zi ce trece. Soarta asta a trebuit să-o ajungă și sperăm să nu mai fie mult până va dispărea din circulație la noi.

Exame de maturitate. La gimnaziul ortodox român din Brașov în toamna aceasta se vor

ține examene de maturitate cu tinerii, cari au făcut clasa VIII-a la școala de model dela cursurile de profesori din Cluj și examene de maturitate de corigență.

Examele în scris se țin în zilele de 29, 30 Septembrie și 1 Octombrie n., iar cele verbale în 8 Octombrie n.

Noul tarif postal pentru scrisori și telegrame. Cu începere dela 22 Septembrie intră în vigoare următorul tarif postal pentru scrisori și telegrame: Scrisori până la 20 grame 30 fil.; peste aceasta greutate pentru fiecare 20 grame încă 10 fil. Imprimare, pentru fiecare 50 grame 6 fil. Taxa de recomandare sau informație 50 fileri. Scrisori exprese nu se primesc, deocamdată. Taxa pentru telegrame; de fiecare cuvânt e 20 fileri; iar taxa minimală de telegramă e 2 coroane. Pentru telegramele date după amiază dela orele 4 până la orele 8 și pentru telegramele date Duminecă se plătește taxa intraită, iar taxa minimală pentru o telegramă: 6 coroane. In celelalte zile de sârbătoare se plătește taxa normală. Chitanța la telegrame e obligatorie și se plătește pentru ea și la telegramele cu răspuns, 20 fil.

Noul vicariat sârbesc în Timișoara. În Timișoara s'a înființat un vicariat episcopesc al bisericilor sârbești din România. Sub acest vicariat stau toate bisericile sârbești din județele Timiș, Căraș-Severin și Torontal — și județul Arad. Vicar episcopesc a fost numit Ștefa Nicolici, Inspector al învățământului școlar din dieceza sârbească a fost numit preotul sârb arădan Ștefan Ilkici. Sârbii au avut în Timișoara episcopie, dar episcopul Dr. Gheorghe Letică a fost numit locțiitor de patriarh la Carloviț și astfel în locul lui s'a numit acum un vicar. Deocamdată încă nu se prevede planul sârbilor cu această numire.

Institutul de teologie din Chișinău s'a schimbat în școală națională de viticultură și horticultură sub direcția dlui Ștefănescu, primindu-se în ea absolvenții 4 clase secundare. O școală normală se va înființa în curând în Chișinău sub direcția dlui A. Scobila.

PARTEA OFICIALĂ.

1610—1919.

Aviz.

Condițiile de primire în internatul diecezan ort. rom de fete din Arad.

În internatul diecezan de fete se primesc elevele cari cercetează liceul român de stat pentru fete din Arad și școala normală (preparandia).

Taxa de întreținere la an sa statorit în sumă de 3000 cor., cu rezervă de a o urca sau scădea după împrejurări. Se va plăti în patru rate egale: rata 1. la intrarea în internat, rata 2. la 1-ma Noembrie, rata 3. la 1-ma Februarie și rata 4. la 1-ma Aprilie.

Afară de aceasta taxă fiecare elevă este îndatorată să aducă în natură următoarele: 1 majă metrică făină de fiert, 1 majă metrică cartofi 10 kg. unsoare de porc curată, 10 kg. fasole, 50 ouă, 5 kg. sașun. (In caz că părinții doresc ca să spele rufăria acasă, nu aduc sașun). Aceste le va pune la dispoziția direcțiunii fiecare elevă când va fi provocată.

Pentru spesele particulare ale elevelor (cărți materiale de scris, lucru de mână, desen etc.) părinții lor vor lăsa o sumă oare care de bani la direcțiunea internatului, despre care se va da seamă lunar.

În schimb acestor taxe elevele vor avea întreaga întreținere și instrucție casnică.

Pe lângă însușirea corectă a limbei materne se va da deosebită atenție, ca elevele să-și însușească alte limbi.

Fiecare elevă internă aduce cu sine: un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 plapomă cu 2 cearceafuri, 2 cearcefuri albe, (acoperitoare de pat), 6 bucăți rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monograme proprii (numeri): 1 șergari de bucătărie (care se rămână internatului), o față de masă pentru 6 persoane, o cească și 2 farfurii, tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură și linguriță, 2 păhare (1 pentru beut, iar altul pentru dinți), 4 cărpe pentru șters lucrul; peapăn și foarfeci perie de cap de dinți, de haine și ghețe, haine de port, și un palton

(haină de iară), o jachetă de primăvară, 2 șorțe întunecate, 2 părechi de ghețe și un parapleu.

Elevele interne, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză de morb sau din alte cauze, fie absentare mai lungă sau mai scurtă, — vor avea să plătească întreaga taxa de întreținere, dar numai în cazul, când ele va respectivă pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat vor avea să plătească întreaga taxă, care cade pe cvartalul în care vor fi primite în internat.

Consistorul ort. român din Arad.

1611/1919.

Concurs.

Internatul preparandiei ort. române din Arad.

Onoratul Conziliu Dirigent Român, prin hotărârea sa N. 11,485,1919, ni-a pus în prospect, că elevii reguțați ai școlii noastre normale (preparandia) vor fi împărțâșiți de ajutoare de întreținere, în suma anuală de câte 2000 respective numai 1000 cor., amăsurat stării lor materiale.

În consonanță cu aceasta hotărâre publicăm concurs, cu termen de 21 septembrie (4 octombrie) a. c. Reflectanții la aceste ajutoare au să-și deie rugărilor în acest termen, trimițându-le subsemnatului Consistor, ajustate cu următoarele documente:

1. *Extras de botez* din matricula bisericească, dovedind că e fiu al Bisericii noastre.

2. *Extras din matricula de nașteri* a statului.

3. *Testimoniu școlar* din ultimul an școlar, cu conduită ireproșabilă și cu rezultat de cel puțin bun în studii.

4. *Atestat despre starea materială* a recurentului și a părinților lui. Atestatul să fie redactat, în termeni concreți și detaliați, — prin antistia comunală și să fie vidimat la oficiul parohial din comuna respectivă.

5. *Atestat despre starea sanitară*, dela cutare medic oficios.

Neobservându-se termenul fixat mai sus sau ajustându-se cererea defectuos, asemenea cereri nu vor putea fi luate în socotință.

Arad, din ședința consistorială școlară, ținută la 6/19 Septembrie 1919.

Consistorul eparhial ort. român din Arad.

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a stațiunii învățătoresci (clasele superioare I—VI.) din comuna **Almaș**, ppiatul **Buteni**, județul Arad, prin aceasta să escrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios diecesan „Biserica și Școala.” Emolumentele împreunate cu postul învățătoresc sunt: 1. Salar în bani dela comuna bisericească 1000 cor.; 2. Cvarțir cu 2 chilii, cuină, cămară, grajd, cocină și 1/2 grădină; 3. Spese de conferință (dacă va participa) 40 cor.; 4. Scripturistica 20 cor.; 5. Pentru curatorat 60 cor.; 6. Pentru vărut peste an 20 cor.; 7. 4 stângeni de lemne pentru încălzirea salei de învățământ; 8. Competința de lemne din pădurea urbară după dreptul legal al învățătorului; 9. Venitele cantonale îndatinate; 10. Întregirea de salar precum și adausele și ajutoarele să vor cere dela stat. Dela învățătorul ales să recere să fie cântăreț și capabil de a înființa și conduce cor; cu remunerație de 200 cor., a instrua școlarii în cântări bisericești și funebre, a conduce școlarii în Dumineci și sârbători la sf. biserică și la alte funcțiuni liturgice; a instrua școlarii de repetiție. Reflectanții la acest post să vor prezentă în vre-o Duminecă ori sârbătoare la sf. biserică din Almaș, pentru a-și arată desteritatea în cântare și tipic, iar cererile de concurs, ajustate conform regulamentului cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Almaș să vor înaintă Oficiului protopopesc din Buteni. Din ședința com. par. din Almaș, ținută la 29 Iunie a. c. *Alexandru Nica* m. p., prezident. *Ioan Iancin*, notar.

În conțelegere cu: *F. Roxin* protopop, inspector de școală.

—□—

1—3

Pentru vacantul post învățătoresc cantoral din Cavașd, protopopiatul Tinca județul Bihor, cu termen de 30 zile dela prima publicare, pe lângă următorul salariu:

1. Dela comuna bisericăscă 600 cor. 2. 6 jug. pământ arător prețuit în 200 cor. 3. Învățătorului 48 cor. pentru lemne, sala de învățământ o va curăți și încălzi biserica, dar cvartirul învățătoresc învățătorului, 4. Cvarțir liber cu supraedificiile necesare. 5. Grădină de legumi îngrădită. 6. Stolele cantorale 40 cor. 7. Întregire dela stat, care până aci a fost votată. 8. După pământ dările publice le va plăti alesul. Dorișorii să prezinte recursurile lor ajustate conform regulamentului, protopresbiterului tractual subscris, având să se prezinte în biserică pentru a se arăta.

Dat în ședința com. par. 11/24 Aug. 1919. Aurel Rocsin președinte Teodor Samuilla notar. În conțelegere cu mine: Nicolae Rocsin. protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante de clasa primă din Giula-Vârșand, foastă a decedatului paroh Vincentiu Pantoș, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Beneficiul de paroh e următorul: 1. Una sesiune parohială. 2. Birul și stolele legale. 3. Dreptul de pășunat aparținător sesiei par. 4. Congruă pentru care parohia nu ia garanță.

Se observează că dela datul morții a parohului V. Pantoș un an de zile, jumătate din beneficiul parohial compete văduvei și orfanilor rămași.

Alesul e îndatorat a suportă toate dările după beneficiul său, și a catehiză la toate școlile din comună fără drept de remunerație dela parohie.

Parohia fiind de clasa primă, dela recurenți se cere cvalificație prescrișă în concluzul Sinodului eparhial sub Nr. 84/1910.

Recursurile ajustate cu documentele necesare și cu atestat despre serviciul de până acum sunt a se înaintă protopopului concernat în Chișineu (Kisjenő), județul Arad în termenul concursual, sub durată căruia recurenții, având în vedere § 33 din Regl. par., pe lângă prealabilă încuviințare a protopopului concern., vor avea a se prezenta în sf. biserică din G. Vârșand în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a-și arăta destoinicia în oratorie și rituale, nu altcum și în cântarea bis., iar încât vor fi din altă dieceză vor dovedi, că au și consământul Consistorului diecezan.

Giula-Vârșand la 14/27 Iulie 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Dr. Dimitrie Barbu, protopopul tractual.

—□—

1—3

Pentru deplinirea parohiei Zăbalț (Szabács) protopresbiteratul Lipovei, devenită vacantă prin trecerea în statul de deficiență a parohului Ambrosie Popescu, în conformitate cu concluzul veneratului Consistor de sub Nr. 1300/1919, se publică concurs din nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial „Biserica și Școala“.

Emolumentate împreunate cu parohia sunt:

1.) Un intravilan parohial.
2.) Una sesiune par. în estenziunea cuprinsă în foaia catastrală, din care 10 jughere e fânaș:
3.) stolele legale.
4.) Birul legal în naturale sau cu prețul curent de piață.

5.) Eventuala întregire dela stat.

Alesul e îndaturat a solvi toate dările după întreg beneficiul parohial și a catehiză în școala confesională din loc fără altă remunerație.

Parohia e de clasa II dela reflectanți se preține deci asemenea cvalificație, cari vor avea a-și subșterne recursurile lor în termenul concursual P. On. Domn Fabriciu Manuilă protopresbiter tractual gr. or. rom. în Lipova (Lippa), ajustate cu documentele recerute precum și cu atestat despre eventualul serviciu prestat până aici, iar pe lângă observarea strictă a celor cuprinse în §. 33 din Reg. pentru parohii a se prezenta în termenul concursual în vre-o Duminecă ori sârbători în sf. biserică din Zăbalț spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, dar numai după ce vor dovedi protopresbiterului tractual că posed cvalificațiunea prescrișă, iar cei din altă dieceză, că au înalta încuviințare a P. S.

Sale Domnului Episcop diecezan, de a putea reflectă la ceea parohie.

Zăbalț, din ședința Comitetului parohial gr. or. rom. ținută la 5/18 Februarie 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Fabriciu Manuilă protopresbiterul Lipovei.

—□—

1—2

Pentru vacantul post învățătoresc cantoral din comuna bisericăscă Oșand protopopiatul Tinca, județul Bihor, cu termen de 30 zile dela prima publicare în organul oficial, pe lângă următorul salariu: 1.) Locuință cu 2 odăi padimentate și supraedificiile necesare, și grădină de legume 2.) Din repartiție făcută pe credincioși 600 cor. solvită de epitropia parohială 3.) Întregirea dotațiunei dela stat care a fost pusă în curgere. 4.) 24 metri de lemne din care se va încălzi și sala de învățământ, 5.) Pentru conferință 20 cor. 6.) Stolele îndătinate. Alesul e îndatorat a conduce cantoratul și se instruce elevii la răspunsurile liturgice fără alta remunerație. Reflectanții au să se prezinte în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. Biserică din Oșand să și arate desteritatea în cele rituale, iar recursul adresat comitetului parohial să-l înainteze subscrisului protopop. Dat în ședința comitetului parohial la 25 Aug. (Sept.) 1919. Petru Ardelean președinte, Vasile Marian notar.

În conțelegere cu mine: Nicolae Rocsin protopresbiter.

—□—

1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantorat dela școala conf. ort. română din Tăut, (Feketetot) jud. Bihor, se escrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Bis. și Școala.“

Emolumente sunt: În salariu inv. dela comuna bis. 706 cor. întregirea dela stat.

Pentru cantorat din pământul bis. 4 holde pământ arător cl I, care acuma e exarendat cu 514 cor. Scripturistica 10 cor. pentru conferințe 24 cor. anual.

Locuință cu odăi, culină, cămară, grajd și grădină. Pentru vărutit, curățitul și încălzitul salei de învățământ se îngrijește epitropia școlară.

Stole dela înormântări 1/4 din ale preotului.

Recursurile adresate comitetului parohial din Tăut și ajustate cu documentele necesare sunt a se înaintă Prea On. oficiu ppop. din Girișul-negru jud. Bihor, iar reflectanții sunt poștiți a se prezenta în careva Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Tăut spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Dat în Tăut la 6/19 August 1919.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Petru Serb, ppop tractual.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătoresci din Răbăgani, devenită vacantă prin numirea inv. Ioan Roșu de subinspector la Beiuș, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“, cu următoarea dotațiune anuală:

1. 600 cor. în număr, solvite în trei rate anticipative. 2. 40 cor. venit cantonal. 3. Locuință coresponzătoare, grădină și supraedificiile de lipsă. 4. Ajutor din partea statului. 5. Pentru conferințe, când participă 40 cor. 6. Scripturistica 20 cor.

Recursurile adresate comitetului parohial din Răbăgani și ajustate cu documentele recerute sunt a se înaintă P. O. oficiu protopopesc gr. or. din Beiuș, iar reflectanții au a se prezenta în vre-o Duminecă, ori sârbătoare în sf. biserică pentru a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Alesul va provide strana, va învăță băieții cântările bisericesti și îi va conduce la sfânta biserică.

Pentru comitetul parohial: Augustin Moga, paroh, preș com. par.

În conțelegere cu: Petru E. Papp, protopop, inspector școlar conf.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei din Chiraleu, se publică concurs cu termen de alegere de 30 zile, dela prima publicare în organul oficial.

Emolumente: 1. Casa parohială cu supraedificiile și grădina de legumi. 2. Pământ pa-

rohal 15 jugh. catastr. 3. Pășune pentru 6 vite. 4. Stole legale. 5. Bir dela fiecare număr de casă una vică (30 litre) grâu, sau săcară ori prețul curent. 6. Întregirea dela stat.

Darea o solvește alesul.

Parohia este de clasa a II-a.

Recurenții își vor prezenta cererile ajustate cu documentele recerute și adresate comitetului par. din Chiraleu, la oficiul protopopesc din Oradea-mare, având întru toate a se conforma prescrișelor Regulamentare, prezentându-se în termen regulamentar în vre-o Duminecă ori sârbătoare în biserică din Chiraleu, spre a-și arăta desteritatea în oratorie, cântare, eventual serviciu divin.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu Andreiu Horvath m. p., protopopul Orăzii-marl.

—□—

3—3

BIBLIOGRAFII.

Cărți de școală. Rezortul instrucției publice a admis în folosința școalelor primare următoarele manuale de Iuliu Vuia, cari se pot procura dela Librăria diecezană din Arad. 1. Abecedar ilustrat Ed. XII. sub Nr. 9123/1919. 2. Carte de cetire cl II. Nr. 1997/1919. 3. Carte de cetire cl III. Ed. VII. Nr. 247/1919. 4. Carte de cetire cl IV. Ed. VI. sub Nr. 9124/1919. 5. Carte de cetire cl V. și VI. Ed. IV. sub Nr. 247/1919. 6. Curs practic de Aritmetică pentru cl II., III. și IV. Ed. X. sub Nr. 11457/1919. 7. Curs practic de Aritmetică și Geometrie pentru cl. II. și III. Ed. V. sub Nr. 11457/1919. 8. Curs practic de Istoria naturală Ed. II. sub Nr. 11457/1919. 9. Curs practic de Fizică și Chimie Ed. V. sub Nr. 11457/1919. 10. Curs practic de Economie rațională Ed. II. sub Nr. 4547/1919.

A apărut: Carte de Rugăciuni și Cântări bisericesti de profesorul Dr. Petru Barbu, ediția IV-a. E cea mai bogată și bine întocmită carte de rugăciune din câte a apărut până acum. Conține: Învățăturile bisericesti, rugăciuni pentru toate trebuințele vieții creștinești, întreaga sfânta liturghie, toate cântările bisericesti, colinde și cântece de stea. Se poate procura la „Librăria diecezană.“

Dr. Cornelia Moga fost asistentă la clinica II-a de interne din Budapesta, aduce la cunoștința onor. public că s'a strămutat la Arad, str. Sina Nr. 1/b, unde ordonează zilnic pentru boale interne și de nervi. Totodată deschide laborator pentru cercetări chimice, bacteriologice, terologice și laborator Röntgen. x—13

Aviz.

Prin aceasta aducem la cunoștința on. public, că

Croitoria Diecezană

(strada Deák Ferencz Nr. 35) și-a reinceput activitatea.

Primește

pentru renovare, transformare, întoarcere: haine civile și îmbrăcăminte proeștești. Confeționează: haine civile, ornate bisericesti, prapori, steaguri, epitafe, perdele, măsaie etc. etc. :: :: prompt și pe lângă prețuri convenabile.

Cu stimă:

Librăria Diecezană, Arad.

Cenzurat: Dr. Costa.